

Ortaokul Türkçe Öğretmenlerinin Kullandıkları Konuşma Yöntem ve Teknikleri

Speaking Methods And Techniques Used By Secondary School Turkish Teachers

Derviş YILMAZ*
İdris Çağrı ABACI**

Öz

Günlük yaşamda dört temel dil becerisi içinde dinlemeden sonra en çok başvuru-
lanan beceri olan konuşma; bireyin sosyal hayatında iletişim kurmasını, bilgi ve biri-
kimlerini paylaşmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlayan
en etkili araçtır. Birey hayatın her alanında duygu, düşünce, istek ve görüşlerini pay-
laşırken konuşma becerisinin düzeyi oranında başarı sağlayabilir. Konuşma, insanın
kendini ifade etmesi açısından çok önemli olduğu gibi Türkçe öğretiminin de temelini
oluşturmaktadır. Çünkü konuşma; okuma, yazma, anlama, öğrenme gibi çeşitli be-
cerilerin de alt yapısı konumundadır. Dolayısıyla bu becerinin ilkokuldan itibaren ve
özellikle ortaokuldaki Türkçe derslerinde geliştirilmesi son derece önemlidir. Buna
bağlı olarak bu çalışmada Türkçe öğretmenlerinin ortaokul öğrencilerine konuşma
becerisini kazandırmada başvurdukları yöntemler araştırılmıştır. Alan yazında ve
Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda yer verilen konuşma yöntem ve tekniklerinden
hangilerinin sınıf ortamında tercih edildiği, hangilerinin öğretmenler tarafından et-
kili bulunduğu, hangi konuşma yöntem ve tekniklerinden kaçınıldığını belirginleştir-
mek önemlidir. Çalışmanın içerik ve yöntem bakımından benzerleri önceki öğretim
programı esas alınarak uygulanmıştır. Ancak hem zaman faktörü hem de 2019 yılı
itibarıyla uygulanmakta olan son Türkçe Dersi Öğretim Programı düşünüldüğünde
ve önceki çalışmalarla yapılabilecek karşılaştırmaların alan yazına sağlayacağı katkı
göz önüne alındığında önem arz ettiği düşünülmektedir. Araştırmada nitel araştırma

* dyilmaz4085@hotmail.com, Öğretmen MEB, ORCID: 0000-0001-9516-5227

** Öğretmen MEB, idriscagriabaci@gmail.com, ORCID: 0009-0002-8646-3278

desenlerinden durum çalışması tercih edilmiştir. Araştırma verilerini toplamak için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Mersin ili, Akdeniz ilçesindeki üç farklı ortaokulda görev yapan on Türkçe öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma sonucunda Türkçe öğretmenlerinin konuşma dil becerisini geliştirmek için en çok başvurdukları yöntemlerin beyin fırtınası ve kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma olduğu, en az başvurdukları yöntemin ise eleştirel konuşma olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenler en az kullandıkları konuşma yöntemlerinden biri olan eleştirel konuşma yöntemini en etkili konuşma yöntemlerinden biri olarak gösterirken, en çok başvurdukları beyin fırtınası yöntemini konuşma becerisini geliştirmede etkili yöntemler arasında bulmadıklarını belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Konuşma, konuşma eğitimi, konuşma yöntem ve teknikleri.

Abstract

Speaking, which is the most frequently used skill after listening among the four basic language skills in daily life, is the most effective tool that enables individuals to communicate in social life, share their knowledge and experience, and express their feelings, thoughts, dreams and observations. While sharing their feelings, thoughts, wishes and opinions in all areas of life, individuals can achieve success in proportion to the level of their speaking skills. Speaking is very important in terms of human self-expression and also constitutes the basis of Turkish language teaching. Because speaking is the substructure of various skills such as reading, writing, comprehension and learning. Therefore, it is extremely important to develop this skill starting from primary school and especially in Turkish lessons in secondary school. Accordingly, this study investigated the methods used by Turkish teachers in teaching speaking skills to middle school students. It is important to clarify which of the speaking methods and techniques in the literature and in the Turkish Language Teaching Program are preferred in the classroom environment, which ones are found effective by teachers, and which speaking methods and techniques are avoided. Similar studies in terms of content and methodology were conducted based on the previous curriculum. However, considering both the time factor and the latest Turkish Curriculum, which is being implemented as of 2019, and considering the contribution that comparisons with previous studies will provide to the literature, it is thought to be important. Case study, one of the qualitative research designs, was preferred in the study. A semi-structured interview form was used to collect research data. The study group of the research consists of ten Turkish teachers working in three different secondary schools in Akdeniz district of Mersin province. As a result of the study, it was revealed that the methods that Turkish teachers used most to develop speaking language skills were brainstorming and speaking by selecting from a pool of words and concepts, while the method they used least was critical speaking. In addition, while the teachers indicated that the critical speaking method, which is one of the least used speaking methods, is one of the most effective speaking methods, they stated that they did not find the brainstorming method, which they used the most, among the effective methods for developing speaking skills.

Keywords: Speech, speech education, speech methods and techniques

1.Giriş

İnsanın günlük yaşamında çevresiyle iletişim kurmasında en çok başvurduğu dil becerilerinden birisi konuşmadır. Kişi, hayatın her alanında duygu, düşünce, istek ve görüşlerini paylaşırken konuşma becerisinin düzeyi oranında başarı sağlayabilir.

“Bireyin sosyal hayatında iletişim kurmasını, bilgi ve birikimleri paylaşmasını, duygu, düşünce, hayal ve gözlemlerini ifade etmesini sağlayan en etkili araç” (Özbay, 2006, s. 7) şeklinde tanımlanan konuşma, çocukların kazandıkları ilk dil becerilerinden biridir ve yapılan araştırmalara göre, dinlemeden sonra en çok kullanılan beceridir (Temizyürek, 2007, s. 118). Dinlemenin anne karnında başladığı bilinen bir gerçektir. Konuşmanın ise doğumdan sonra çocuğun çıkardığı ilk seslerle başladığı kabul edilmektedir. Konuşma sırasında kullanılan kelimeler, bireyin zihinsel sözlüğündeki yaklaşık 60.000 kelime içinden saniyenin onda biri gibi bir sürede seçilmektedir. Kısaca çok kolay ve basit gibi görünen ve aralıksız sürdürülen konuşma, zihinsel ve fiziksel çok sayıda karmaşık işlemler sonucu gerçekleşmektedir (Ferrand, 2001’den akt. Güneş, 2014, s. 2). Birey, günde ortalama 12 saat iletişim kurar. Bunun beş saatini dinlemeye, dört saatini konuşmaya, geri kalanını da okuma ve yazmaya ayırır (Güneş, 2014, s. 2). Buradan hareketle konuşma dil becerisinin günlük yaşamda ne kadar etkili ve gerekli olduğu anlaşılabilir. Bireysel ve toplumsal hayatta önemli bir yer tutan konuşma; okul, iş ve toplum hayatında başarı ya da başarısızlığı belirleyen etmenlerden de biridir (Kurudayıoğlu, 2003, s. 290; Temizyürek, 2007, s. 118). İnsanlar yüzyıllar boyunca konuşma becerilerinin gücü nispetinde birbirlerini etkilemiş, üstünlük kurmuş ve ilişkilerini düzenlemişlerdir. Konuşmanın insan ilişkilerindeki bu önemi günümüzde kitle iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla daha da artmaktadır.

İnsanın kendini ifade etmesi açısından bu kadar önemli olan konuşma; okuma, anlama, yazma gibi becerilerin alt yapısını oluşturmakta ve bu nedenle de Türkçe öğretiminin temelini konumlanmaktadır (Güneş, 2014, s. 2). Geçmişten günümüze Türkçe Öğretim Programları incelendiğinde konuşma dil becerisinin geliştirilmesine yönelik amaç, kazanım ve etkinliklerin bütün programlarda yer aldığı ve üzerinde önemle durulduğu görülmektedir. Bununla birlikte, diğer dil becerileri ile kıyaslandığında üzerinde en az çalışma yapılan dil becerisinin konuşma olduğu da bilinmektedir (Öztürk ve Altuntaş, 2012, s. 343; Güneş, 2014, s. 2).

Türkçe derslerinin önemli bir bölümünü oluşturması beklenen konuşma eğitimi-ne, yeterince önem verilmediği görülmektedir. Başka konular işlenirken konuşma becerisi kazandırmaya ancak bir iki düzeltme ve geçici öğütle değinilmekte; daha geniş çalışmalar, öğretmen ve öğrenciyi asıl konudan uzaklaştırmaktadır. Bu şekilde verilen bir konuşma eğitiminin başarılı olmasını beklemek mümkün değildir (Göğüş, 1978, s. 177 akt. Kurudayıoğlu, 2003, s. 290). Ayrıca Türkçe öğretmenlerinin, derslerde konuşma eğitimi amaçlarına yönelik davranışların kazandırılmasında yeteri kadar özen göstermedikleri de bilinmektedir. Bunun en büyük kanıtı Talim Terbiye Kurulunun okullara gönderdiği ve konuşma eğitime hassasiyet gösterilmesi gerektiğini belirttiği bir genelgedir (Kurudayıoğlu, 2003, s. 292).

Alan yazında Türkçe öğretmenlerinin konuşma yöntem ve tekniklerini kullanma durumlarını ele alan çalışmalar mevcuttur. Öztürk ve Altuntaş (2012), çalışmalarında Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitime yönelik görüşlerini ve konuşma

eğitiminde karşılaştıkları sorunları ortaya koymayı amaçlamışlardır. Araştırmanın sonuçları arasında “öğretmenlerin konuşma becerisinde yer alan bazı amaç ve kazanımları öğrencilerin seviyesinin üzerinde buldukları, konuşma eğitiminde bazı etkinlikleri, yöntem ve teknikleri kullanmadıkları, konuşma eğitimine yeterince zaman ayırmadıkları ve konuşma becerisini değerlendiren ölçme araçlarını kullanmadıkları” ifadeleri yer almaktadır.

Erden (2014), çalışmasında Türkçe öğretmenlerinin konuşma becerisini geliştirmek için en çok başvurdukları yöntemlerin soru-cevap, beyin fırtınası ve güdümlü konuşma olduğunu; en az tercih ettikleri yöntemlerin ise serbest ve empatik konuşma olduğunu tespit etmiştir. Araştırmada öğretmen tercihlerinde kalabalık sınıflarda uygulanabilirlik, zaman tasarrufu ve yöneme hâkim olma gibi durumların etkili olduğu görülmektedir.

Karadüz ve Damar (2015), 2006 yılında uygulanmaya başlanan Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan konuşma yöntem ve tekniklerinin öğrenme ve öğretme sürecinde hangi düzeyde gerçekleştirildiğini belirlemeye çalışmışlardır. Çalışma sonucunda öğrencilerin tartışma, eleştirel konuşma, katılımlı konuşma, serbest konuşma, güdümlü konuşma, hazırlıksız konuşma ve münazara yöntemleriyle konuşma yöntemlerine daha istekli oldukları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenler, çeşitli nedenlerle konuşma etkinliklerinin arka planda kaldığını belirtmişlerdir.

Bizim çalışmamıza kaynaklık eden bütün bu çalışmalarda öğretmenlerin hangi yöntem ve teknikleri etkili buldukları, hangilerini etkili bulmadıkları, ders içi etkinliklerde hangilerini tercih ettikleri, hangilerini kullanmaktan kaçındıkları ve konuşma eğitiminin diğer yönlerine ait başka birçok bulgu mevcuttur. Ancak söz konusu bu çalışmaların tamamı, 2005 Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın uygulandığı dönemlerde yapılmıştır. Halen kullanılmakta olan 2019 Türkçe Öğretim Programı'nın uygulanma sürecinde de benzer bir çalışmanın güncellenerek yapılması alan yazın açısından önemlidir.

Bu çalışmada ortaokullarda görev yapan Türkçe öğretmenlerinin konuşma eğitiminde hangi yöntem ve teknikleri tercih ettikleri belirlenmeye çalışılacaktır. Türkçe öğretmenlerinin öğrencilerine konuşma dil becerisini gerektiği ölçüde kazandıramadıkları (Demir ve Gül Özdi, 2019), bu konuda birtakım aksaklıkların olduğu (Aksu ve Uyar, 2022) düşünülmektedir. Bütün bunların belirginleştirilmesi ve konuşma eğitiminin durumunu tasvir etmek adına aşağıda yer alan araştırma soruları belirlenmiştir:

- Konuşma becerisinin kazandırılmasında Türkçe öğretmenlerinin en çok tercih ettikleri yöntem ve teknikler nelerdir?
- Konuşma becerisinin kazandırılmasında Türkçe öğretmenlerinin tercih etmekten kaçındıkları yöntem ve teknikler nelerdir?
- Öğretmenlerin en etkili olduğunu düşündükleri konuşma yöntem ve teknikleri hangileridir?
- Türkçe öğretmenlerinin 2019 Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan konuşma becerisine yönelik amaç ve kazanımlara ilişkin görüşleri nelerdir?

- e. Türkçe öğretmenlerinin ders kitaplarında yer alan konuşma etkinlikleri ve bunların uygulanabilirliğine ilişkin görüşleri nelerdir?

Bu sorulara Türkçe öğretmenlerinin dilinden cevaplar verildiğinde, mevcut konuşma eğitiminin durumu hakkında bir betimleme yapabilmek mümkün olacak, başvuru/başvurulmayan yöntem ve teknikler belirlenmiş olacaktır. İlkokulda sınıf öğretmenlerinin verdiği Türkçe eğitiminin de konuşma eğitimine katkısı elbette vardır; ancak sınıf öğretmenleri, lisans eğitimi sırasında konuşma eğitimi dersi almamaktadır. Liselerde verilen edebiyat derslerinin de öncelikli amaç ve kazanımları konuşma eğitimi vermek değildir. Bu yüzden araştırma, ortaokullarda Türkçe derslerini veren Türkçe öğretmenleri ile sınırlı tutulmuştur. Çalışmanın sonuçları öğretmen yetiştiren eğitim fakültelerine bağlı Türkçe Öğretmenliği Anabilim Dalında çalışan öğretim üyelerine, MEB'e bağlı Hizmet İçi Eğitim planlayıcılarına ışık tutacaktır. Ayrıca ortaokullarda görev yapmak olan Türkçe öğretmenleri ve üniversitelerin Türkçe Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adayları da çalışmanın sonuçlarından fayda sağlayacaklardır.

1.1. Türkçe Öğretim Programında Yer Alan Konuşma Yöntem ve Teknikleri

MEB tarafından yayınlanan son Türkçe Dersi Öğretim Programı'nın "Kazanımlar ve Açıklamaları" kısmında ortaokul Türkçe derslerinin işlenişinde, konuşma dil becerisinin geliştirilmesine yönelik her sınıf bazında uygulanması beklenen yöntem ve tekniklere yer verilmiştir.

Beşinci sınıflar için belirlenen kazanımlar ve önerilen yöntemler:

- "T.5.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar. Öğrencilerin verilen bir konuyu görsellerle destekleyerek kısa sunum hazırlamaları ve sunum öncesinde prova yapmaları sağlanır.
- T.5.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.
- T.5.2.3. Konuşma stratejilerini uygular. Serbest, güdümlü, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır." (MEB, 2019, s. 35)

Altıncı sınıflar için belirlenen kazanımlar ve önerilen yöntemler:

- "T.6.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar. Öğrencilerin verilen bir konu hakkında görsellerle destekleyerek kısa sunum hazırlamaları ve prova yapmaları sağlanır.
- T.6.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.
- T.6.2.3. Konuşma stratejilerini uygular. Serbest, güdümlü, yaratıcı, hafızada tutma tekniği ve kelime kavram havuzundan seçerek konuşma gibi yöntem ve tekniklerin kullanılması sağlanır." (MEB, 2019, s. 39)

Yedinci sınıflar için belirlenen kazanımlar ve önerilen yöntemler:

- “T.7.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar. Öğrencilerin düşüncelerini mantıksal bir bütünlük içinde sunmaları, görsel, işitsel vb. destekleyici materyaller kullanarak sunu hazırlamaları sağlanır.
- T.7.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.
- T.7.2.3. Konuşma stratejilerini uygular. Katılımlı, yaratıcı, güdümlü, empati kurma, tartışma ve eleştirel konuşma gibi yöntem ve tekniklerinin kullanılması sağlanır.” (MEB, 2019, s. 43)

Sekizinci sınıflar için belirlenen kazanımlar ve önerilen yöntemler:

- “T.8.2.1. Hazırlıklı konuşma yapar. a) Öğrencilerin düşüncelerini mantıksal bir bütünlük içinde sunmaları, görsel, işitsel vb. destekleyici materyaller kullanmaları, sunu hazırlamaları sağlanır. b) Öğrenciler araştırma sonuçlarını sempozyum, panel, forum vb. ortamlarda sunmaya teşvik edilir.
- T.8.2.2. Hazırlıksız konuşma yapar.
- T.8.2.3. Konuşma stratejilerini uygular. Yaratıcı, güdümlü, empati kurma, tartışma, ikna etme ve eleştirel konuşma gibi yöntem ve tekniklerinin kullanılması sağlanır.” (MEB, 2019, 47).

Araştırmanın bundan sonraki bölümlerinde, yayınlanan son Türkçe Öğretim Programı'nda geçen bu konuşma yöntem ve tekniklerini öğretmenlerin ders içi uygulamalarda ne kadar sıklıkla tercih ettikleri ve katılımcıların bunların dışında kullandıkları başka yöntem ve tekniklerin neler olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılacaktır.

2.Yöntem

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel yöntem kullanılmıştır. Nitel araştırmaların odak noktası bir grup bireyin durumlarını, duygularını, algılarını, tutumlarını, değerlerini, inançlarını ve deneyimlerini anlamak, açıklamak, incelemek, keşfetmek ve netleştirmektir. (Kumar, 2011, s. 110) Bu çalışma, Türkçe öğretmenlerinin ortaokul öğrencilerinin konuşma becerisini geliştirmede kullandıkları yöntemleri ortaya çıkarmaya yönelik bir çalışmadır. Çalışmanın deseni, nitel araştırma çerçevesinde durum çalışması olarak belirlenmiştir. Nitel durum çalışmalarının en belirgin özelliği bir ya da birden fazla durumun derinlemesine incelenmesidir. Söz konusu durum ya da durumlara ait ortamlar, bireyler, olaylar, süreçler vb. etkenlerin tamamı bütüncül bir bakış açısıyla ele alınır ve ilgili durumu ya da durumları nasıl etkiledikleri veya bu durum ya da durumlardan ne şekilde etkilendikleri üzerinde çalışılır. (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 83).

Mersin ili Akdeniz ilçesindeki ortaokullarda görev yapmakta olan Türkçe öğretmenlerinin kullandıkları konuşma yöntem ve tekniklerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma betimsel bir araştırmadır. Betimsel araştırmalarda, bir durum, problem, olgu, hizmet ya da program sistematik şekilde tanımlanmaya çalışılır ya da bir toplumun yaşam koşulları ya da belirli bir konuya ilişkin tutumları hakkında bilgi

sağlanır. Betimsel çalışmaların temel amacı incelenen konuya ya da probleme ilişkin nelerin yaygın olduğunu ortaya koymaktır (Kumar, 2011, s. 10).

2.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada verilerin toplanması için nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği tercih edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme formunu hazırlar. Araştırmacı, görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin yanıtlarını açmasını ve ayrıntılara inmesini sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamışsa araştırmacı bu soruları sormayabilir. (Türnüklü, 2000, s. 5) Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği belirli düzeyde standartlık sağladığı ve aynı zamanda da esnekliğe sahip olduğu için çalışmada tercih edilmiştir.

Mersin ili Akdeniz ilçesindeki ortaokullarda görev yapmakta olan Türkçe öğretmenlerinin kullandıkları konuşma yöntem ve tekniklerini belirlemek amacıyla yapılacak araştırmada kullanılacak olan yarı yapılandırılmış görüşme formunda genelde araştırma problemi ve özelde de araştırma soruları doğrultusunda şu soru maddelerine yer verilmiştir:

1. Öğrencilerinizin konuşma becerisini geliştirmek için hangi yöntem ve teknikleri kullanıyorsunuz?
2. Öğrencilerinizle gerçekleştirdiğiniz konuşma etkinliklerinde hangi yöntem ve teknikleri kullanmaktan kaçınırsınız?
3. Sizce öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmede hangi yöntem ve teknikler etkilidir?
4. Mevcut programda öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmek için neler amaçlanmıştır?
5. Ders kitaplarında konuşma etkinliklerine ne derecede yer verilmiştir? Bu etkinlikleri uygulamak mümkün müdür?

2.3. Çalışma Grubu:

Bu çalışmanın araştırma grubunu Mersin İli Akdeniz ilçesindeki ortaokullarda görev yapan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde amaç ortaokullarda Türkçe derslerine giren öğretmenlere ulaşmak olduğu için yargısal (amaçlı) örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yargısal örneklemede dikkate alınan temel nokta çalışmanın amaçlarına ulaşmak için en iyi bilgiyi kimin sağlayabileceğini belirlemektir. Araştırmacının yapması gereken, bu bilgilere sahip olduklarını ve bunları paylaşmak isteyebileceklerini düşündüğü kimselere ulaşmaktır (Kumar, 2011, s. 221). Araştırmada on Türkçe öğretmeninden oluşan çalışma grubundaki altı katılımcıların cinsiyet, mesleki kıdem ve eğitim durumlarına ait bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır:

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyet, Mesleki Tecrübe ve Eğitim Durumları

Özellikler	Katılımcılar	Frekans (f)
Cinsiyet	Erkek	4
	Kadın	6
Mesleki Tecrübe	1-5 yıl	1
	5-10 yıl	4
	10-15 yıl	4
	15 yıl ve üstü	1
Eğitim Durumu	Lisans	7
	Yüksek Lisans	3

Tablo 1’de görüldüğü üzere katılımcıların dört tanesini erkekler (f=4), altı tanesini bayanlar (f=6) oluşturmaktadır. Mesleki tecrübelerine bakıldığında 1-5 yıllık mesleki tecrübeye sahip olanların sayısı ve 15 yıl üstü deneyime sahip olanların sayısı bir iken (f=1), 5-10 yıllık ve 10-15 yıllık mesleki tecrübeye sahip olanların sayısı dördüttür (f=4). Eğitim durumları incelendiğinde ise katılımcıların yedi tanesinin lisans mezunu olduğu (f=7), üç tanesinin ise yüksek lisans mezunu (f=3) olduğu görülmektedir.

Araştırma sırasında katılımcıların her birine cinsiyetlerine göre erkek ise 1.E.K., 2.E.K.; bayan ise 1.B.K., 2.B.K. şeklinde kodlar verilerek bulgular değerlendirilmiştir. Öğretmenlerin araştırmaya katılmasında gönüllülük esas alınmıştır.

2.4. Veri Toplama Süreci

Görüşme için gönüllülük esaslı göz önünde bulundurularak seçilen öğretmenlerle görüşme yapmadan önce, öğretmenler okullarında ziyaret edilmiş ve görüşme için randevu alınmıştır. Toplamda üç farklı okuldan on öğretmenle görüşme yapılmıştır. Görüşmeler, öğretmenlerin uygun oldukları zamanlarda, uygun mekânlar (kendi okullarında) ve görüşme için uygun ortamlar (sessizlik, ışık düzeni, sıcaklık, teşvik edici sözler...) hazırlanmaya çalışılarak yapılmış ve görüşme esnasında öğretmenleri yönlendirmemeye özen gösterilmiştir. Görüşmeler, ses kayıt cihazı kullanılarak kaydedilmiştir. Veriler, 2022-2023 öğretim yılı, bahar döneminde, nisan ve mayıs aylarında toplanmıştır.

2.5. Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliği

Görüşme tekniğinin kullanıldığı çalışmalarda geçerlik, görüşme yapılan kişinin vermiş olduğu yanıtlara ve bu yanıtların analizi sonrasında okuyucuya sunulan bilgilere ve yargılara yönelik bir pozisyon alıştır. Görüşme sonrasında elde edilen bilgiler araştırmaya katılan kişilerin öznel yargıları olduğu için bu kişilerden elde edilen verilerin doğru ve gerçek bilgiyi sunup sunmadığı önemli bir sorundur. Aynı zamanda araştırmacının örneklemeden elde ettiği verileri analiz edip ulaştığı sonuçların ve bu sonuçlara ulaşma sürecinde göstermiş olduğu etkinliklerin doğruluğu ve dürüstlüğü de oldukça önemli bir geçerlik sorunudur. (Türnüklü, 2000, s. 552)

Araştırma sürecinde çalışmanın geçerliğini sağlamak için: Görüşmeye başlamadan önce görüşülecek kişiyle kendisine ait doğru ve gerçek bilgileri katıksız olarak vermesini sağlayacak güven ilişkisine girilmeye çalışılmıştır. Yazılı metne dönüştürülen sözel konuşmaların doğruluğunu ve gerçekliğini test etmek için veriler tekrar sahibine götürülüp okutulmuştur. Böylece hem verilerin elde edilmesi sürecinde yapılabilecek olası hatalar azaltılmış hem de elde edilen bilgilerin doğruluğu ve kesinliği tekrar test edilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak yapılacak olan bu araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için görüşme yapılan her öğretmene aynı sorular, aynı sözcüklerle ve aynı biçimde sorulmuştur. Alınan cevaplar neticesinde ulaşılan sonuçlar araştırmaya katılan öğretmenlerle paylaşılmış ve görüşleri alınarak olabildiğince doğru ve yansız betimleme yapılmaya çalışılmıştır. Gerçek görüşmelere başlamadan önce pilot görüşmeler yapılarak bir görüşme standardizasyonu elde edilmeye ve farklı zamanlarda yapılacak görüşmelerin tutarlılığı sağlanmaya çalışılmıştır.

3. Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin konuşma becerisini geliştirmede Türkçe öğretmenlerinin kullandığı yöntem ve teknikleri belirlemek amacıyla yapılan araştırmada Türkçe derslerine giren on öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşme yapılmış ve aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

3.1. Türkçe Öğretmenlerinin En Çok Tercih Ettiği Konuşma Yöntem ve Teknikleri

Öğretmenlere Türkçe Öğretim Programı'nda yer alan konuşma yöntem ve tekniklerinden hangilerini daha çok tercih ettikleri sorulmuştur. Verdikleri cevaplar Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2: En çok tercih edilen konuşma yöntem ve teknikleri

En çok tercih edilen yöntem ve teknikler	f
Beyin Fırtınası	6
Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma	6
Güdümlü Konuşma	5
Serbest Konuşma	5
Empati Kurma	5
Yaratıcı Konuşma	3
Eğitsel Drama	2
Katılımlı Konuşma	1
Tartışma	1
Eleştirel Konuşma	1

Tablo 2’de görüldüğü üzere, öğretmenlerin en çok tercih ettikleri iki konuşma yöntemi beyin fırtınası ile kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşmadır (f=6). Türkçe Öğretim Programında başlıca bir yöntem olarak önerilmemesine rağmen öğretmenler beyin fırtınası tekniğini kısa sürede birçok fikir elde etmeye yaraması, yeni bir metne giriş yapmada etkili olması gibi nedenlerle sıkça tercih ettiklerini belirtmişlerdir:

“Ayrıca beyin fırtınası tekniğini de kısa sürede birçok görüşe ulaşmayı sağladığı için tercih ediyorum.” (3.B.K.)

“Yeni bir metne başlamadan önce beyin fırtınası da yaptırım. Metnin anahtar kelimeleri üzerinde beyin fırtınası yapmak bence çok etkili. Öğrenci metne hazırlanıyor.” (4.E.K.)

Öğretmenlerin kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yöntemini sıkça kullanmalarında ders kitaplarında bu yönteme sıkça rastlamaları ve öğrencilerin söz varlığına katkı sağladığını düşünceleri etkili olmuştur.

“Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yöntemini kullanırım. Öğrencilerin öğrendikleri kelime, kavram, atasözü ve deyimleri anlatımlarında kullanmalarını sağlayarak söz varlıklarını ve ifade güçlerini zenginleştirmeyi amaçlarım.” (3.E.K.)

Öğretmenler bu iki yöntem dışında en çok güdümlü konuşma, serbest konuşma ve empati kurarak konuşma yöntemlerini kullandıklarını belirtmişlerdir (f=5). Bu yöntemleri tercih etme gerekçelerinin başında da ders kitaplarında sıklıkla rastlanması gelmektedir:

“Ben derslerimde en çok güdümlü konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yöntemlerine başvuruyorum. Zaman zaman beyin fırtınası da yapıyorum. Bu yöntemleri ders kitaplarında çok karşılaştığımız için tercih ediyorum.” (2.E.K.)

Öğretmenlerden üç tanesi yaratıcı konuşmayı, iki tanesi eğitsel drama tekniğini; birer tanesi de katılımlı konuşma, tartışma ve eleştirel konuşmayı derslerinde sık kullandığı yöntemler arasında saymıştır.

Öğretmenlerin verdikleri cevaplarda yöntemleri seçme sıklıklarını belirleyen faktörlerin uygulamadaki kolaylık, verimlilik ve ders kitaplarındaki sıklık olduğu görülmektedir.

4.2. Türkçe Öğretmenlerinin En Az Tercih Ettiği Konuşma Yöntem ve Teknikleri

Öğretmenlere konuşma etkinliklerinde konuşma yöntem ve tekniklerinden hangilerini daha az tercih ettikleri sorulmuş ve verdikleri cevaplar Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3: En az tercih edilen konuşma yöntem ve teknikleri

En az tercih edilen yöntem ve teknikler	f
Eleştirel Konuşma	7
Hafızada Tutma Tekniği	5
Serbest Konuşma	2
Yaratıcı Konuşma	2
Katılımlı Konuşma	2
Tartışma Yöntemi	2
İkna Etme	2
Eğitsel Drama	1

Tablo 3'e bakıldığında öğretmenlerin en çok eleştirel konuşma yöntemini kullanmaktan kaçındıkları (f=7) görülmektedir. Öğretmenler buna gerekçe olarak öğrencilerin eleştirel düşünme düzeylerinin yetersiz olduğunu, eleştiri yaparken çok ileri gidip kırıcı olduklarını göstermişlerdir:

“Eleştirel konuşmayı pek kullanmıyorum. Çünkü öğrencilerimiz tam anlamıyla eleştirel düşünme becerisine sahip değil. Bu beceriye sahip olmadıkları için de eleştirel konuşma da gerçekleştirmek çok zor. O yüzden gerçek anlamda bir eleştirel düşünme yapamıyoruz.” (4.E.K.)

“Aynı şekilde Eleştirel konuşmayı da pek tercih etmem. Bu da hazırlık gerektirir. Ayrıca öğrencilerin zihinsel yetkinliği buna pek müsait olmuyor.” (5.B.K.)

Öğretmenlerin en çok kaçındıkları ikinci yöntem hafızada tutma tekniğidir (f=5). Bu tekniği çok kullanmama sebepleri arasında öğrenci seviyesinin üstünde bulmaları ve ders kitaplarında çok karşılaşmamaları yer almaktadır.

“... hafızada tutma tekniğini kullanmıyorum. Ders kitaplarında da etkinliklerde karşılaşmadım. Ayrıca fazla süre gerektirme sebebiyle tercih etmiyorum.” (3.B.K.)

“Hafızada tutma tekniğini de çok kullanmıyorum. Çünkü tüm sınıf seviyelerine uygun olmuyor. Özellikle 5 ve 6.sınıflarda bu yöntemi kullanmak zor oluyor.” (4.E.K.)

Öğretmenler ayrıca serbest konuşma, yaratıcı konuşma, katılımlı konuşma, ikna etme ve tartışma yöntemlerini ikişer kez, eğitsel drama yöntemini de bir kez tercih etmediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin tercih etmekten en çok kaçındıkları yöntemlere verdikleri cevaplar irdelendiğinde eleştirel konuşmayı çok az tercih etmelerinin sebebi, eleştirme becerisini öğrencilerin seviyesinin üstünde bulmalarıdır. Ayrıca öğrencilerin sağlıklı eleştiri yapamadıklarını belirtmektedirler. Bu durum, yöntemin doğası ve tavsiye edilen kullanım amacıyla çelişmektedir. Konuşma etkinliklerinde bu yöntemi kullanırken

amaç; “belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendiren yorum yapma, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir”. Öğretmenlerin öne sürdükleri bahaneler hiç de doğru ve yerinde görülmemektedir. Ayrıca yöntem tercihinde belirli olan bir diğer etkenin de ders kitaplarındaki karşılaşma sıklığı olduğu görülmektedir.

4.3. Öğretmenlerin Konuşma Becerisini Geliştirmede En Etkili Bulduğu Yöntem ve Teknikler

Öğretmenlere öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmede hangi yöntem ve tekniklerin daha etkili olduğu sorulmuş ve alınan cevaplar Tablo 4’te gösterilmiştir:

Tablo 4: Konuşma becerisini geliştirmede en etkili yöntem ve teknikler

En etkili yöntem ve teknikler	f
Empati Kurma	6
Tartışma	5
Eleştirel Konuşma	4
Yaratıcı Konuşma	4
Eğitsel Drama	3
Katılımlı Konuşma	3
Güdümlü Konuşma	3
Kelime ve Kavram Havuzundan Seçerek Konuşma	3
Beyin Fırtınası	2
Serbest Konuşma	1

Tablo 4’e bakıldığında öğretmenlerin konuşma becerisini geliştirmede en etkili buldukları yöntem empati kurmadır (f=6). Bu yöntemin çok etkili bulunmasında genellikle öğrenciye başkasının hislerine kulak verdirme, karşdakini anlayabilme becerilerini kazandırmanın etken olduğu görülmektedir.

“Empati yöntemini etkili buluyorum. Karşısındakini anlamak ve vicdan, merhamet duygusu geliştirmek için empati yöntemi kullanıyorum.” (2.B.K.)

Öğretmenler tarafından etkili bulunan bir diğer yöntem tartışmadır (f=5). Ancak yukarıda Tablo 2’ye bakıldığında sadece bir öğretmen bu yöntemin en çok tercih ettiği yöntemler arasında olduğunu söylemiştir. Öğretmenlerin etkili buldukları halde bu yöntemi az tercih etmelerinin nedeni fazla zaman alması ve iyi bir ön hazırlık gerektirmesi olabilir.

“Tartışma da etkili bir yöntemdir. Ama maalesef bu yöntemleri biz daha az kullanıyoruz. Çünkü öğrencilerin iyi bir ön hazırlık yapması gerekiyor bu yöntemlerde. Bir de bütün sınıfın katılmasını sağlayamıyoruz. Etkinlik belli birkaç öğrenci üzerinde yoğunlaşıyor.” (2.E.K.)

Öğretmenlerin empati kurma ve tartışma dışında etkili bulduğu iki yöntem; eleştirel ve yaratıcı konuşmadır (f=4). Tartışma yöntemindeki tezat, eleştirel konuşma için de geçerlidir. Tablo 2'e bakıldığında sadece bir öğretmenin eleştirel konuşmayı en çok tercih ettiği yöntemler arasında saydığı görülmektedir. Ayrıca Tablo 3'te öğretmenlerden yedi tanesi eleştirel konuşmayı en az tercih ettiği yöntemlerden biri olarak belirtmiştir. En az tercih edilen bir yöntemin en çok etkili bulunan yöntemler arasında gösterilmesi ilginçtir.

Beyin fırtınası (f=2) ve serbest konuşma (f=1) yöntemlerine bakıldığında da ilginç bir durum ortaya çıkmaktadır. Katılımcılar Tablo 2'de de görüleceği üzere en çok tercih ettiklerini söyledikleri bu iki yöntemi en etkili buldukları yöntemler arasında son sıralarda göstermişlerdir.

4.4 Programın Konuşma Eğitimine Katkısı Hakkında Öğretmenlerin Düşünceleri

Öğretmenlere Türkçe Öğretim Programında konuşma becerisini geliştirmek için nelerin amaçlandığı sorulmuştur. Verilen cevapların genelinde 2006 Türkçe Öğretim Programı ile 2019 Türkçe Öğretim Programının kıyaslandığı görülmüştür. Buna göre 2006 Türkçe Öğretim Programının her açıdan daha kapsamlı olduğu, konuşma saatlerinde uygulanabilecek etkinlik örnekleri barındırdığı belirtilmiştir. 2019 yılında yayınlanan programda sadece kazanımların verildiği, ders içi etkinliklerin işlenişine ve kullanılabilir yöntem ve tekniklere dair açıklamaların yapılmadığı dile getirilmiştir.

“Eski programda bütün konuşma yöntemleri ve teknikleri ayrıntılı biçimde açıklanmıştı. Örnek etkinlikler yer alıyordu. Şimdiki programda ise sadece isimleri var, herhangi bir açıklama yok. Bu yüzden önceki programın daha iyi hazırlanmış olduğunu düşünüyorum.” (4. B. K.)

Katılımcılardan biri son programın ilk okuma ve yazma öğretimi üzerine yoğunlaştığını; dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerine ilişkin açıklamaların çok sınırlı olduğunu vurgulamıştır:

“Ben bu programa baktığımda, daha çok birinci sınıflara okuma yazma öğretimi için hazırlanmış olduğunu düşünüyorum. Okuma yazma öğretimi ile ilgili bir sürü açıklama yapılmış, detaya inilmiş, örnekler verilmiş ama konuşma, yazma, dinleme ve okuma için bence yeterince açıklama yok.” (1.B.K.)

4.5. Ders Kitaplarındaki Konuşma Etkinliklerinin Uygulanabilirliği Hakkında Öğretmenlerin Düşünceleri

Öğretmenlere ders kitaplarında konuşma etkinliklerine ne derecede yer verildiği, bu etkinlikleri uygulayabilmenin mümkün olup olmadığı sorulmuştur. Verilen cevaplarda ders kitaplarındaki bütün temalarda her metin için bir konuşma etkinliğine yer verildiği belirtilmiştir. Ancak bu etkinliklerin uygulanabilirliği söz konusu olduğunda öğretmenler bazı etkinlikleri öğrenci seviyesinin üstünde bulduklarını, özellikle öğrenciden ön hazırlık beklenen etkinliklerin gerçekleştirilmesinde zorluklar yaşadıklarını belirtmişlerdir.

“Kitaplarımızda çocukların duygu, düşünce, hayallerini geliştirmek için hem yazma hem de konuşma olarak etkinlikler var. Anma bu etkinlikleri maalesef derslerimizde çok iyi bir şekilde kullanamıyoruz. Çünkü bizim çocuklarımız kırsal bölgeden geldikleri için, çok okumadıkları için, hayal ve görüş ufukları çok dar. Çocuklar üretme konusunda çok yetkin değiller. Çocuklar üretmedikleri için hem yazı hem de konuşma etkinlikleri verimli bir şekilde yapamıyoruz.” (1.E.K.)

“Etkinlik için öğrencinin ön hazırlık yapması gerekebiliyor. Bu durumda koskoca sınıftan birkaç kişi hazırlık yapıp geliyor. Öyle olunca da etkinlik üç beş dakikada bitiyor. Mecburen diğer çalışmalara geçiyoruz. Yani sağlıklı yapamıyoruz.” (4.B. K.)

5. Sonuç Ve Tartışma

Ortaokul öğrencilerinin konuşma becerilerini geliştirmede Türkçe öğretmenlerinin kullandıkları yöntem ve teknikleri araştırmak için yapılan bu çalışmada şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Öğretmenlerin konuşma becerisini geliştirmek için en çok başvurdukları yöntemler beyin fırtınası ile kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yöntemleridir. Bunların yanında güdümlü konuşma, empati kurma ve serbest konuşma yöntemleri de öğretmenlerin çok tercih ettikleri yöntemler arasındadır. Çalışmaya katılan öğretmenler bu konuşma yöntemlerini tercih etmelerinde sınıf içinde uygulamanın kolay olması, verimli olduğunu düşünmeleri ve ders kitaplarında sıkça bu yöntemlere yer verilmesi gibi faktörlerin etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Öztürk ve Altuntaş (2012), Erden (2014) ve Karadüz ve Damar (2015) tarafından yapılan çalışmalarda en çok tercih edilen yöntemlerin beyin fırtınası, güdümlü ve serbest konuşma olduğu; bunların dışında eleştirel, tartışma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma yöntem ve tekniklerinin de öğretmenler tarafından tercih edildiği sonucuna ulaşılmıştır. Genel olarak tercih edilen yöntemlerin önceki çalışmalarla örtüştüğü, en çok tercih edilen iki yöntem karşılaştırıldığında ise bir farklılaşmanın bulunduğu görülmektedir. Bu farklılaşma çalışma grubu, kullanılan ders kitaplarının farklı olması ve öğretmenlerin yönetime bakış açıları gibi faktörlere bağlanabilir. Öğretmenler yöntem seçiminde öğretim programı yanında kullandıkları ders kitapları, yönetime olan hakimiyetleri ve öğrencilerinin düzeyi gibi durumları da gözetmektedir. Bir yöntemin kullanılmasında bu faktörlerin etkisi önceki araştırmalarda olduğu gibi bu çalışmada da bir kez daha ortaya çıkmıştır.

Öğretmenlerin en az tercih ettikleri konuşma yöntemi eleştirel konuşmadır. Öğretmenlerin büyük bir kısmı öğrencilerin eleştirel düşünme becerisine sahip olmadıklarını, sağlıklı eleştiri yapamadıklarını, eleştiri yaparken maksadı aşır kırıncı cümleler kurduklarını, bu yüzden de bu yöntemi tercih etmediklerini belirtmişlerdir. Eleştirel konuşmada amaç belirli bir konuyu olumlu ve olumsuz yanlarıyla ve tarafsız bir bakış açısıyla değerlendirerek yorum yapmak, fikir ve çözüm üretme becerilerini geliştirmektir (Özbay, 2016, s. 110). Buna göre öğretmenlerin, eleştirel konuşma yönteminin amaç ve uygulanışı hakkında yeterli bilgiye sahip olmadıkları, eleştiri kavramını sadece olumsuz anlamda değerlendiren öğrencilerinin tutumlarını değiştirmeye çalışmadıkları ve yöntemi sınıf içinde doğru bir biçimde kullanamadıkları anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin en az tercih ettikleri bir diğer yöntem hafızada tutma tekniğidir. Bu yöntemin fazla tercih edilmemesinde de yine öğretmenlerin yöntemi uygulama konusunda yeterli bilgiye sahip olmamaları ve ders kitaplarında bu yöntemle çok fazla karşılaşmamaları etkili olmaktadır. Öztürk ve Altuntaş (2012) tarafından yapılan çalışmada da öğretmenlerin birkaç yöntem ve teknikle dersi işledikleri, diğer yöntemlere yeterince hâkim olmadıkları vurgulanmıştır. Çalışma ile ulaşılan önemli bir sonuç da Türkçe öğretmenlerinin temel dil becerileri ve bunlardan biri olan konuşma becerisinin geliştirilmesi için kullanılabilecek yöntem ve teknikler hakkında teorik ve uygulama bilgisine eksiksiz sahip olmaları gerektiğidir.

Öğrencilerin konuşma becerisini geliştirmede öğretmenlerin en etkili buldukları yöntemler: empati kurma, tartışma, eleştirel konuşma ve yaratıcı konuşmadır. Öğretmenler, tartışma yönteminin çok etkili olduğunu düşünmelerine rağmen bu yöntem, en çok tercih ettikleri konuşma yöntemleri arasında değildir; tercih etmekten en çok kaçındıkları yöntem olan eleştirel konuşma ise en etkili buldukları konuşma yöntemlerinden biridir. Bunun yanında öğretmenlerin en çok tercih ettikleri yöntemlerin başında beyin fırtınası ve serbest konuşma gelmesine rağmen bu iki yöntem en etkili buldukları yöntemler arasında son sıradadır. Bu çelişkiler değerlendirildiğinde bir kez daha öğretmen yeterliliklerinin önemi ortaya çıkmaktadır. Öğretmenlerin konuşma yöntemleri hakkında yeterli donanıma sahip olmadıkları, amaç ve uygulama aşamalarını yeterince bilmedikleri düşünülmektedir.

Öğretmenler yayınlanan son Türkçe Öğretim Programı'nda sadece kazanımların verildiğini, ders içi etkinliklerin işlenişine ve kullanılabilecek yöntem ve tekniklere dair açıklamaların yapılmadığını, dolayısıyla programın kendilerine yeterince rehberlik etmediğini belirtmişlerdir. Çalışma sırasında ulaşılan konuşma yöntem ve teknikleri hakkında öğretmenlerin tercih etme/etmeme ve etkili bulma/bulmama görüşleri değerlendirildiğinde yönetime hakimiyet konusunda aksaklıkların olduğu görülmektedir. Söz konusu aksaklıkların giderilmesi için program uygulama kılavuzu ya da ders kitapları yanında öğretmen kılavuz kitaplarının kullanılması gibi önlemlerin alınması gerekmektedir.

Öğretmenler, ders kitaplarındaki bütün temalarda her metin için bir konuşma etkinliğine yer verildiğini belirtmişlerdir. Ancak bu etkinliklerin uygulanabilirliği söz konusu olduğunda, bazı etkinlikleri öğrenci seviyesinin üstünde bulduklarını, özellikle öğrenciden ön hazırlık beklenen etkinliklerin gerçekleştirilmesinde zorluklar yaşadıklarını vurgulamışlardır. Ders kitapları hazırlanırken bölgesel farklılıklar özellikle göz önüne alınmalı ve etkinliklerin uygulanabilirliği ayrıntılı olarak değerlendirilmelidir.

Kaynakça

AKSU, H., & UYAR, Y. (2022). *Ortaokul Türkçe Derslerinde Verilen Konuşma Eğitiminin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları, 10(1), 85-101. <https://doi.org/10.35233/oyea.1051710>

GÜNEŞ, F. (2014). *Konuşma Öğretimi Yaklaşım ve Modelleri*. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi ISSN: 1308-7177 , 151-175.

DEMİR, S. ve GÜL ÖZDİL, B. (2019). *Öğretmen görüşlerine göre ortaokul öğrencilerinin konuşma becerileri*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 19(3), 865-881.

ERDEN, B. (2014). *Ortaokul Türkçe Dersi Öğretim Programında Konuşma Eğitime Yönelik Olarak Önerilen Yöntem/Tekniklere İlişkin Öğretmen Görüşleri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.

KARADÜZ, A. ve DAMAR, G. (2015). *Ortaokul Türkçe Öğretim Programındaki Konuşma Yöntem Ve Tekniklerinin Uygulanma Durumu*. Akademik Araştırmalar Dergisi, 17(67), 145 - 166.

KUMAR, R. (2011). *Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Edge Akademi.

KURUDAYIOĞLU, M. (2003). *Konuşma Eğitimi ve Konuşma Becerisini Geliştirmeye Yönelik Etkinlikler*. Türklük Bilimi Araştırmaları , 287-309.

MEB. (2019). *İlköğretim Türkçe Dersi (1.- 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

MEB. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi (6, 7, 8. Sınıflar) Öğretim Programı*. Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü.

ÖZBAY, M. (2006). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri I*. Ankara: Öncü Kitap.

ÖZBAY, M. (2016). *Türkçe Özel Öğretim Yöntemleri II*. Ankara: Öncü Kitap.

ÖZTÜRK, B. K. ve ALTUNTAŞ, İ. (2012). *İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma Eğitimine Yönelik Öğretmen Görüşleri: Nitel Bir Çalışma*. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi Journal of Research in Education and Teaching ISSN: 2146-9199, 342-356.

TEMİZYÜREK, F. (2007). *İlköğretim İkinci Kademedeki Konuşma Becerisinin Geliştirilmesi*. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences , 113-131.

YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

TÜRNÜKLÜ, A. (2000). *Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme*. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 24 , 543-559.

Extended Abstract

Speaking, which is the most frequently used skill after listening among the four basic language skills in daily life, is the most effective tool that enables individuals to communicate in social life, share their knowledge and experience, and express their feelings, thoughts, dreams and observations. The individual communicates his/her feelings, thoughts, wishes and opinions in all areas of life through this tool and can achieve success in proportion to the level of his/her speaking skills. Speech, which has an important place in individual and social life, is also one of the factors that determine success or failure in school, work and community life. For centuries, people have influenced each other, dominated each other and organized their relations in proportion to the power of their speaking skills. Today, this importance of speech in human relations increases even more with the widespread use of mass media. Speaking is very important in terms of human self-expression and also constitutes the basis of Turkish language teaching. Because speaking is the substructure of various skills such as reading, writing, comprehension and learning. Therefore, it is extremely important to develop this skill from primary school and especially in Turkish lessons in secondary school. When the Turkish Teaching Programs from past to present are examined, it is seen that the objectives, achievements and activities for the development of speaking language skills are included in all programs and emphasized. However, it is also known that speaking education is not given enough importance in the researches. It is stated that while other subjects are taught, speaking skills are mentioned only with a few corrections and temporary advice; especially due to the weight given to reading, writing and grammar lessons, speaking education is disrupted. In this study, the methods and techniques used by Turkish teachers in teaching speaking skills to middle school students were investigated. It is important to clarify which of the speaking methods and techniques in the literature and in the Turkish Language Teaching Program are preferred in the classroom environment, which ones are found effective by teachers, and which speaking methods and techniques teachers avoid using. Similar studies in terms of content and methodology have been conducted based on previous curricula. However, considering both the time factor and the latest Turkish Curriculum, which is being implemented as of 2019, and considering the contribution that comparisons with previous studies will provide to the literature, it is thought that the study is important. Case study, one of the qualitative research designs, was preferred in the study. The most prominent feature of qualitative case studies is the in-depth examination of one or more situations. All of the factors such as environments, individuals, events, processes, etc. belonging to the situation or situations in question are handled from a holistic perspective and how they affect or are affected by the relevant situation or situations is studied. A semi-structured interview form was used to collect the research data. The study group of the research consists of ten Turkish teachers working in three different secondary schools in Akdeniz district of Mersin province. Since the aim of determining the study group was to reach the teachers who teach Turkish lessons in secondary schools, the judgmental (purposive) sampling method was used. As a result of the study, it was revealed that the methods that Turkish teachers most frequently used to develop speaking language skills were brainstorming and speaking by selecting from a pool of words and concepts, while the method they used the least was critical speaking. In addition, while teachers indicated that the critical speaking method,

which is one of the least used speaking methods, is one of the most effective speaking methods, they stated that they did not find the brainstorming method, which they used the most, among the effective methods for developing speaking skills. In addition to the curriculum, the factors affecting teachers' choice of methods are the textbooks they use, their mastery of the method and the level of their students. In the study, it was understood that teachers did not have sufficient knowledge about the purpose and application of some speaking methods and techniques and could not use these methods and techniques correctly in the classroom. It was revealed that measures such as the preparation of a program implementation guide or the reuse of teacher's guidebooks together with textbooks should be taken to overcome these problems. Teachers stated that in the last Turkish Teaching Program published, only achievements were given, there were no explanations about the processing of in-class activities and the methods and techniques that could be used, so the program did not guide them sufficiently. In addition, regarding the applicability of the activities in the textbooks, secondary school Turkish teachers emphasized that they found some of the activities above the level of the students and that they had difficulties especially in the realization of the activities that require preliminary preparation from the students.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma için etik kurul izni gerekmemektedir. Yaşayan hiçbir canlı (insan ve hayvan) üzerinde araştırma yapılmamıştır. Makale edebiyat sahasına aittir.

Çatışma Beyanı

Makalenin yazarı, bu çalışma ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile arasında mali çıkar çatışması bulunmadığını beyan eder.

Destek ve Teşekkür

Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Ethics Committee Permission

Ethics committee permission is not required for this study. No research has been conducted on any living creature (human and animal). The article belongs to the field of literature.

Deconfliction Statement

The author of the article declares that there is no conflict of financial interest between him and any institution, organization, person related to this study.

Support and Thanks

Support was not received from any institution or organization in the study.